

De Winterkoning

Nieuwsbrief – Maart 2025

Inhoudsopgave

Van de redactie	2
Wie wat waar	2
Uit het bestuur	3
Nieuwe leden	4
Opmerkelijke vogelfoto	5
Van de commissie Publieksactiviteiten	5
Riet maaien in het infiltratiegebied	7
Kennismaken met Ruud Altenburg	9
Lezingen en Excursies	10
De Grote Burgemeester	13
Vogeljargon	14
De Spotvogels	15
Euro Birdwatch 2024	15
Vogelwaarnemingen, Hans Schekkerman	16

Onder andere in dit nummer:

Van de redactie

Uit het bestuur

PWN

Ruud Altenburg

Jaap Olbers

Robert Moeliker

Ooievaar, foto Willem Jas

Van de redactie

Bart Romijn & Elice Jongerius

Deze Winterkoning komt tijdens de overgang van de winter naar de lente uit. Hans Schekkerman betitelt in zijn altijd interessante rubriek Vogelwaarnemingen de afgelopen winter in vogelopzicht als minder opwindend vergeleken met eerdere jaren. Toch is er genoeg te vertellen over waarnemingen, jongeren- en publieksactiviteiten, lezingen en excursies van de afgelopen maanden. Kortom: de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland lééft!

Hou de levendigheid erin

Die levendigheid heeft alles te maken met ons bijzonder mooie gebied, én met de enthousiaste inzet van vele vrijwilligers voor allerlei taken, van bestuurlijk en organisatorisch tot allerlei hand-en-spandiensten. Houd de levendigheid erin en kijk of een van de vacatures die onze voorzitter Hans Stapersma beschrijft in 'Uit het bestuur' bij jou past.

Verder in deze Winterkoning stellen we in de rubriek 'Even kennismaken met' met veel genoegen een vogelaar voor die letterlijk en figuurlijk achter de schermen werkt.

Bijdragen waar wij blij mee zijn

Verheugend is een drietal bijdragen van leden. Te beginnen met een fantastische foto van Robert Moeliker onder de noemer van Opmerkelijke vogelfoto's. Jaap Olbers stuurde een originele bijdrage over de Grote Burgemeester in Beverwijk. Op verzoek geeft boswachter Ronald Slingerland uitleg over het maaien van riet in het voor vogels o zo belangrijke infiltratiegebied in de duinen.

Veel leesplezier

Wij wensen alle leden veel leesplezier. En: alle bijdragen -tekst, foto's, tekeningen en andere creatieve uitingen- over vogel-gerelateerde onderwerpen in het gebied van Midden-Kennemerland blijven zeer welkom!

Wij vogelaars hebben geen kalender nodig om te weten wanneer de lente in aantocht is; wij hebben de Grutto.

Grutto, foto Bart Romijn

De Winterkoning

Nieuwsbrief - maart 2025

Deze editie worden wij verwend met gewaardeerde bijdragen van onze leden, van boswachter Ronald Slingerland, van Robert Moeliker en van Adri de Groot.

DOE mee. HELP mee.

Benut je talenten en word actief in de vogelwerkgroep.

Wie-wat-waar in de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland

De Winterkoning is het Verenigingsblad van de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland. De werkgroep kent naast het bestuur en de redactie diverse werkgroepen. [Kijk hier voor een overzicht met contactgegevens](#)

Uit het bestuur

Hans Stapersma, voorzitter

Deze keer meteen maar weer aandacht voor de vacatures. We zoeken een opvolger/opvolgster voor Arie Dekker als secretaris/bestuurslid want Arie heeft vanaf het begin van z'n laatste 3-jarige termijn meteen laten weten dat dit ook echt z'n laatste termijn is en dat hij verwacht/hoopt dat hij z'n opvolger/opvolgster binnenkort kan beginnen in te werken. Wie o wie voelt zich geroepen en/of aangesproken om deze belangrijke rol op zich te nemen?

Jaarboekje - Lezingen & Excursies - Ruimtelijke Ordening

We zoeken verder iemand die het tot stand komen van het 2024 jaarboekje wil coördineren/trekken. Let op: het gaat dan niet om het schrijven van inhoud maar om het coördineren, organiseren, regelen en schrijvers achter de broek zitten. De commissie Lezingen en Excursies kan op dit moment ook wel weer versterking gebruiken en dat geldt zeker voor de commissie Ruimtelijke Ordening waar nu wel heel erg veel te doen is (zie ook hieronder).

Probleemoplosser

We zoeken ook iemand die acute vogelproblemen kan aanpakken wanneer die zich onverwacht aandienen - denk daarbij bijvoorbeeld aan een telefoontje over een broedende scholekster op een publieke fietsenstalling of de constatering van schoonmaakactiviteiten bij een dak met huiszwaluwnesten. We zijn ook nog steeds op zoek naar mensen die in de nabije toekomst een Oeverzwaluw werkgroep kunnen helpen/bemensen. Er zijn wat dat betreft op dit moment meerdere contacten met diverse instanties waardoor we zo maar in de situatie zouden kunnen komen dat we "iets moeten" met drie oeverzwaluwvanden! Tot slot ook wat goed nieuws: in de vacature "backup webmaster" is inmiddels gelukkig voorzien.

Overheidsinstanties

We hebben twee gesprekken gehad met het RAUM (Recreatieschap Alkmaarder-Uitgeestermeer) over vele vogel-gerelateerde zaken rond het Alkmaardermeer: denk aan rust slaapplaatsen Grote Zilverreigers, uitbreiding natuur Sakerleidam, oeverzwaluwendanden, sluiten wandelroutes Dorregeest, kansen voor vogels, etc.). Ook werden we uitgenodigd door de gemeente Heemskerk voor bijdragen aan natuur-inclusief bouwen en realisatie Natuurnetwerk Nederland aldaar. We zijn volop bezig met de voorbereiding van onze bijdrage aan de Nationale Vogelweek: zie elders in deze Nieuwsbrief.

Overheidsplannen

De bouwdrang in Nederland houdt ook ons behoorlijk bezig: we kijken op dit moment naar de impact op vogels op maar liefst drie locaties in ons werkgebied. De grote dreigingen van een nieuwe 380kV hoogspanningsleiding door de binnenduinrand EN aanlanding van elektriciteit van windparken op zee door de duinen (N2000) bij Egmond aan Zee en/of Castricum tackelen we samen met Stichting de Hooge Weide en de Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN). De ontwikkelingen op/rond Strandplateau Castricum vragen volop onze aandacht omdat er opeens een uitkijktoren in de plannen/vergunningen is opgedoken. We hebben daartegen formeel bezwaar gemaakt en recent zelfs een handhavingsverzoek ingediend bij de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. So much for een betrouwbare Overheid en de geest van de nieuwe Omgevingswet!

De Winterkoning

Nieuwsbrief - maart 2025

We zoeken verder iemand die het tot stand komen van het 2024 jaarboekje wil coördineren/trekken.

We zijn ook nog steeds op zoek naar mensen die in de nabije toekomst een Oeverzwaluw werkgroep kunnen helpen/bemensen.

We zoeken ook iemand die acute vogelproblemen kan aanpakken wanneer die zich onverwacht aandienen.

Rietkragen in Icas

Naar aanleiding van onze vragen geeft PWN elders in deze Nieuwsbrief toelichting op hun riet-maaibeleid in de infiltratiegebieden. We ontvingen ook meerdere klachten ten aanzien van het nogal rigoureuus en selectief kappen/doden van abelen en populieren in het duin, vaak nabij "herstel en opknappen van" lang verwaarloosde watergangen en duinbeken naar aanleiding van het wel erg natte jaar 2024. We zullen dit met PWN bespreken.

Tot slot nog dit: de Stichting tot Behoud van de Alkmaardermeeromgeving etc. heeft zichzelf opgeheven per 31-12-2024 vanwege gebrek aan vrijwilligers om bestuursfuncties op zich te nemen - heel erg jammer want zij hielpen ons vaak!

En dan ook: het broedseizoen is al in volle gang en zo ook de vogeltrek! Ik zie meldingen van Zeearend, Kleine Zilverreiger, Rode Wouw en Zomertaling in ons werkgebied - ga naar buiten en geniet ervan!

De Winterkoning

Nieuwsbrief - maart 2025

Het broedseizoen is al in volle gang en zo ook de vogeltrek: ga naar buiten en geniet ervan!

De afgelopen periode mochten wij 9 nieuwe leden verwelkomen!

*Welkom in de Vogelwerkgroep
Jeroen, Berbe, Marco, Ina, Rob,
Ton, Matthijs, Johan en
Annemarie*

Infiltratiegebied Castricum, foto PWN

Nieuwe leden

Wij heten de volgende nieuwe leden van harte welkom:

Jeroen en Berbe van Vuuren, Marco Verhaar, Ina Bouwhuis en Rob van Leeuwen, Ton Baltus, Matthijs Verhoef, Johan Wit en Annemarie Edam

Opmerkelijke Vogelfoto's

De oproep om foto's in te sturen blijft actueel. Bijzondere foto's – al dan niet met een verhaal – en foto's die wij als redactie kunnen gebruiken ter illustratie van onze nieuwsbrief de Winterkoning.

Onze keuze viel deze keer op een foto van Robert Moeliker, gemaakt bij het Hoefijzermeer. Een foto met een wel heel apart verhaal: een juveniele Havik valt Roerdomp (in het water) aan. Robert is een bevoegen vogelfotograaf die graag en vaak te vinden is in het Boetje van onze Kees in het Infiltratiegebied Castricum.

Havik valt Roerdomp aan, foto Robert Moeliker

De Winterkoning

Nieuwsbrief - maart 2025

Robert Moeliker heeft een speciaal moment vastgelegd.

Mail foto's waar u trots op bent en die wij allemaal mogen zien, naar

winterkoning@vwgmidden-kennemerland.nl

*Nodig:
excursiebegeleiders voor de
nationale vogelweek
in mei 2025*

Van de commissie publieksactiviteiten

Meia Bartelsman

Oproep excursie begeleiders voor de nationale vogelweek 2025 zaterdag 10 mei t/m zondag 18 mei 2025.

We hebben al 2 excursies met begeleiders binnen dus meld je aan op publieksactiviteiten@vwgmidden-kennemerland.nl

Vorig jaar hadden we totaal 8 excursies over deze hele week verspreid met enthousiaste begeleiders. Dus vraag ik je te reageren om de volgende informatie naar ons te mailen: welke dag / welke tijd / welk gebied / waar verzamelen / hoeveel deelnemers max.

We willen ook dit jaar weer 8 excursies op verschillende dagen organiseren / coördineren als commissie. Om alles in goede banen te leiden en op tijd de publiciteit in de kranten te gaan verzorgen vragen we uiterlijk 20 april op bovenstaand mailadres te reageren! Zal super fijn zijn als dit weer gaat lukken!

De Winterkoning

Nieuwsbrief - maart 2025

De oproep vrijwilligers heeft succes gehad! Een aantal leden heeft zich gemeld om af en toe hand- en spandiensten te verrichten.

De poule kan nog verder worden uitgebreid, om ons te helpen bij allerlei losse klussen.

publieksactiviteiten@vwgmidden-kennemerland.nl

3e druk nieuwe folder van de VWG

De 3^e druk is al weer van de persen gerold! Zoals we met de commissie Excursies en Lezingen hebben afgesproken krijgt bij elke lezing een niet-lid onze folder uitgereikt. Ook elk nieuw jongeren lid ontvangt deze folder. Dit werkt goed en men weet ons steeds beter te vinden.

Verder zorgen Klaas en Meia ervoor dat de verspreiding in onze regio een vaste plek krijgt. Het onderhouden is wel een regelmatig terugkerende activiteit. Naast de 4 bibliotheken, ligt onze folder nu ook in de Kern, bij lunchroom Patatoloog, Marquette en bij Gasterij Kruisberg.

Zijn er vanuit de leden nog ideeën waar onze folder een plek kan krijgen meld het dan op ons mailadres.

Vrijwilligers

Oproep vrijwilligers heeft succes gehad! Een aantal leden heeft zich gemeld om af en toe hand- en spandiensten te verrichten. Daar zijn we heel blij mee!

Zoals om ons te ondersteunen bij onze VWG informatiekraam bij het aankomende PWN zomerfestival op **zondagmiddag 20 juli 2025**. Noteert u alvast deze datum, leuk als u als VW-lid een kijkje komt nemen op deze dag.

De poule kan nog verder worden uitgebreid, om ons te helpen bij allerlei losse klussen. We denken aan 1 of 2 uurtjes dat je een keer beschikbaar wil zijn. Laat van je horen via publieksactiviteiten@vwgmidden-kennemerland.nl

Samenwerken met de jongeren commissie

Om jongeren, wel of niet samen met ouders etc. voor de VWG te enthousiasmeren werd een nieuwe activiteit georganiseerd. Dit werd het weekend van de tuinvogeltelling bij Gasterij de Kruisberg. De publiciteit is door ons naar 8 kranten gestuurd. Met goed resultaat: 7 kranten in de wijde omgeving hebben het artikel geplaatst.

Uiteindelijk is het doel voor 2025 dat we proberen meer jongeren te interesseren om mee te gaan doen met bijvoorbeeld de excursies 1 x per maand.

Zo is er met elkaar definitief afgesproken dat het woord jongeren altijd wordt gebruikt. Dus jeugdvogelclub vervalt. Hier en daar moet dat nog worden aangepast.

De leeftijdsgrens van 10 jaar blijft gehanteerd, maar een eindleeftijd laten we open. Ook als je bijna 10 bent mag je mee gaan doen. Verder hebben we nagedacht om ook gezinnen met jonge kinderen die geïnteresseerd zijn op een bepaalde manier een keer een activiteit te gaan aanbieden.

Riet maaien in de infiltratiegebieden. Waarom doen we wat we doen?

Tekst Ronald Slingerland, foto's PWN

We krijgen bij PWN geregeld vragen binnen over het frequente maaien van riet in de infiltratiegebieden. Graag vertellen we waarom we dit doen en hoe we hier, als natuurbeheerder, tegenaan kijken.

Van bron tot tap

Het infiltratiegebied Castricum heeft bij PWN een 'status aparte'. Water zuiveren en unieke natuur gaan hier hand in hand. Want gezonde duinen zorgen voor gezond, betrouwbaar drinkwater.

PWN zuivert water tot drinkwater. Van bron tot tap zeggen wij. Water uit het IJsselmeer wordt voorgezuiverd in Andijk. Vanaf daar stroomt het ondergronds, dwars door de provincie, naar Castricum. Eenmaal in het infiltratiegebied stroomt het voorgezuiverde water de diverse infiltratiekanalen in. In Castricum zijn dit 11 stuks. De stap naar schoon drinkwater is hier de passage door het zand. Waarin veel biologische processen optreden.

De natuur aan zet

Langs alle kanalen liggen de bekende groene putten. Het systeem werkt als volgt: de putten, evenwijdig aan de kanalen, worden door middel van pompen vacuüm gezogen. Op deze manier vloeien de druppels vanuit het kanaal naar de putten. Die druppels doen daar minimaal 3 weken over. Tijdens deze reis sterven ziekteverwekkende bacteriën en virussen af en krijgt het water een stabiele kwaliteit. Zo regelt de natuur dat.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - maart 2025

*PWN zuivert water tot
drinkwater. Van bron tot tap
zeggen wij.*

De Winterkoning

Nieuwsbrief - maart 2025

Unieke natuur én productie-asset

Vraag het een drinkwater-man en die zal zeggen dat het infiltratiegebied een van de productie-assets is. Niet anders dan een pompgebouw, een leiding of een willekeurige put. Vraag het een boswachter en die zal zeggen dat door de combinatie van water en natuur, dit een uniek stukje natuur is. In het (voorgezuiverde) water leven zoetwatersponzen, zoetwatergarnalen, kranswieren etc. Erop en erin vele watervogels, met nu in de winter onze eigen Wilde zwanen. En zo meteen in het riet de vele broedvogels. Karekieten, Rietzangers, Rietgorzen en zelfs broedgevallen van Roerdomp en Blauwborst.

Cyclisch maaien als compromis

Een 'asset' vergt ook onderhoud. We hebben er een hele afdeling voor. Hoe lang gaat een pomp of een leiding mee en is het systeem robuust. We hebben het hier wel over drinkwater, dus dat moet altijd betrouwbaar zijn. Zo ook buiten de gebouwen. Maaien is nodig om de putten bereikbaar te houden voor inspectie en onderhoud. Ook de kanalen zelf krijgen onderhoud. In een cyclus worden ieder jaar 3 kanalen tegelijk gemaaid. Dit om de oevers vrij van (de meeste) begroeiing te houden. Riet (lang) laten staan heeft een nadelig effect op het infiltrerend vermogen van de bodem en dus de productiecapaciteit van het kanaal. Tegelijkertijd staat er, verspreid door het gebied, een opbouw van riet. 1-jarig tot uiterlijk 4 jarig riet. De cyclus van het maaien is een compromis tussen het belang van een goed infiltrerende bodem en het belang van de aanwezigheid van riet voor de broedvogels.

Hier is over nagedacht

De vraag over 'het vele rietmaaien' heb ik eerder gekregen. Precies toen ook de kanalen langs de Oldenborghweg aan de beurt waren...

Ik hoorde iemand zeggen: "is hier wel over nagedacht?"

Ja dus.

Water en Natuur gaan hier dus echt hand in hand.

Water en Natuur gaan hier dus echt hand in hand.

Even kennismaken met: Ruud Altenburg

Tekst Bart Romijn, maart 2025

“Je blijft maar xeno-canta zeggen, maar het is toch echt Xeno-canto”. Lachend corrigeert Ruud Altenburg mij voor de derde keer tijdens dit interview. Ik luister goed naar hem, neem alles op, maar op een of andere manier houdt een van mijn hersencellen vast aan het woord ‘canta’.

Xeno-canto.org

We hebben afgesproken op het bankje aan de Noordermaatweg in Heemskerk, vanwaar we uitkijken op de Waterberging Noorderveld. Xeno-canto komt ter sprake omdat Ruud daar via zijn werkgever Naturalis Biodiversity Center onder meer zorgt voor de technische ontwikkeling en het onderhoud van de website. [Xeno-canto.org](https://xeno-canto.org) is een succesvol en drukbezocht ‘web-based community-platform’ voor het wereldwijd delen van en promoten van kennis over geluiden van wilde dieren. Met honderdduizenden opnames van vogelgeluiden voeren vogels getalsmatig de boventoon.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - maart 2025

[Xeno-canto.org](https://xeno-canto.org) is een succesvol en drukbezocht ‘web-based community-platform’ voor het wereldwijd delen van en promoten van kennis over geluiden van wilde dieren.

Ruud Altenburg in zijn element, foto Bart Romijn

Zoals veel biologen kwam Ruud, na zijn afstuderen aan de UvA, terecht in de ICT. Maar er bleef een link met de natuur. Zo maakt hij nu als senior software ontwikkelaar bij Naturalis websites voor onder meer het Nederlands Soortenregister en het al genoemde Xeno-canto.

In zijn vrije tijd doet hij Broedvogelmonitoring-project (BMP)-tellingen in het Noordhollands Duinreservaat – Infiltratiegebied Kieftenvlak en in de Groene Driehoek in Uitgeest.

Stormmeeuw, Wormer- en Jisperveld, foto Elice Jongerius

De Winterkoning

Nieuwsbrief - maart 2025

Meeuwenkenner

Mijn eerste ontmoeting met Ruud was een paar jaar geleden, ook op de Noordermaatweg. Ik zag hem staan; een karakteristieke verschijning: voorop zijn fiets een krat met telescoop erin, op zijn achterbagagedrager een statief, door zijn verrekijker turend naar de vogels in De Maden. Op mijn vraag naar wat hij zag, reageerde hij vriendelijk en toegankelijk en wees hij me op een Graspieper, die zingend omhoogging en dan weer naar beneden zweefde. Mijn tweede ontmoeting was een virtuele, op waarneming.nl, waar ik de naam Ruud Altenburg tegenkwam als validator; een soort van keurmeester van waarnemingen. Hij reageert: "Ja, daar ben ik gevraagd voor de waarnemingen van meeuwen".

Vogelaars enthousiasmeren voor meeuwen

Bij het woord meeuwen veert Ruud op. Enthousiast vertelt hij dat meeuwen echt zijn ding zijn. "Wat ik heel graag wil is andere vogelaars interesseren in meeuwen. Ik ben blij te constateren dat me dat bij een deel van onze lokale vogelaars best aardig gelukt is. Trots vertelt Ruud dat Herkenning en voorkomen van eerste kalenderjaar grote meeuwen in Amsterdam, dat hij samen met Mars Muusse in 2004 schreef, nog steeds gebruikt wordt. Van bioloog via de ICT naar de meeuwen; het bloed kruipt waar het niet gaan kan.

Dank aan de enthousiaste leden die de verslagen van de excursies hebben geschreven.

Lezingen en Excursies

We mogen terugkijken op een aantal geslaagde lezingen en excursies de afgelopen maanden. De zeer boeiende lezingen van Peter Mol over Roofvogels in ons werkgebied en van Dick de Vos over vogelzang werden beide door meer dan 75 mensen bezocht. Met dank ook aan De Hoep om ons de faciliteiten te verschaffen!

Uitzicht op het Wormer- en Jisperveld; foto Gert van der Laan

De Winterkoning

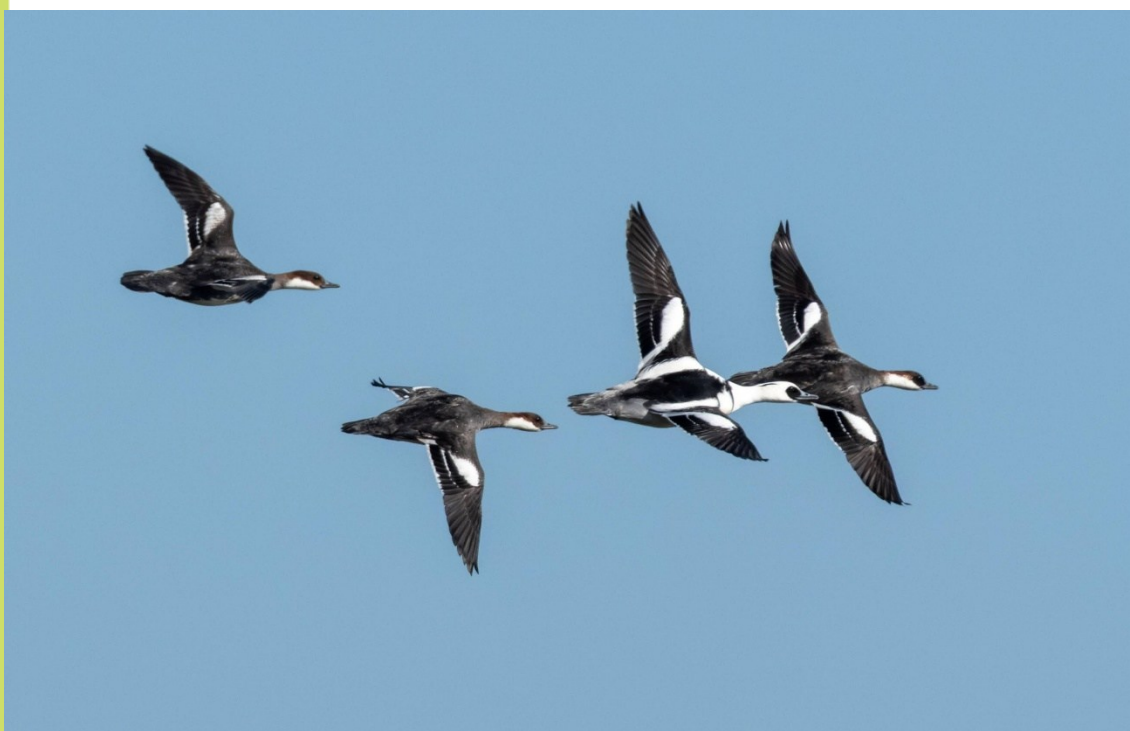
Nieuwsbrief - maart 2025

Oostvaardersplassen, Wormer- en Jisperveld en Marken

Ook de drie excursies mogen we als geslaagd beschouwen. De door Cees Baart geleide excursie naar de Oostvaardersplassen leverde prachtige vergezichten. Er speelden zich ook mooie taferelen af: jagende Zeearenden, Blauwe en Bruine Kiekendieven, een 'boerende' Slechtvalk, foeragerende Wilde Zwanen en Nonnetjes. Als toetje zagen we nog een rustende Smelleken. Op 1 maart voerde een volgeboekte Fluisterboot ons door het grootste aaneengesloten veenweidegebied van Europa: het Wormer- en Jisperveld.

En tot slot, op 15 maart, leidde Bart Korf langs de Gouwzee en rond Marken. Een excursie die gekenmerkt werd door een ijzig koude wind, maar met wel prachtig zicht op Marken en de Gouwzee. We werden getraakteerd op een keur aan grote groepen vogels, waaronder Goudplevieren, Grutto's en (vele honderden) Brandganzen, tientallen Toppers, Brileenden en de 3 zaagbeksoorten: Nonnetje, Middelste en Grote Zaagbek. Zie [hier](#) voor een verslag van de drie excursies.

Op 1 maart voerde een volgeboekte Fluisterboot ons door het grootste aaneengesloten veenweidegebied van Europa: het Wormer- en Jisperveld.

Nonnetjes boven Marken, foto Elice Jongerius

Agenda komende excursies

Er staan voor de komende maanden nog 3 excursies gepland (zie [hier](#) voor de uitvoerige beschrijving):

zaterdag 12 april Starrevlak o.l.v. Hans Kuperus en Remko Oosterlaar,
in mei de volgeboekte weekendexcursie naar het Lauwersmeer en tot slot op
woensdag 18 juni de dagexcursie naar Zouweboezem o.l.v. Dick Dekker.

Zwarte Stern, Zouweboezem, foto Bart Romijn

De Winterkoning

Nieuwsbrief - maart 2025

Voor in je agenda in lente 2025:

12 april excursie Starrevlak

18 juni excursie Zouweboezem

Waterral, Boetje van onze Kees, foto Elice Jongerius

Afgelopen januari, op een koude maar zonnige zondag, op de fiets van Heiloo naar het Boetje van onze Kees. Het was druk in de hut maar op een gegeven moment was ik daar nog als enige, camera in de aanslag. Ik hoorde ze eerder dan dat ik ze zag: 2 Waterrallen, links en rechts scharrelend in het riet rond de vogelhut. Wat een ervaring om deze prachtige vogels in alle rust te observeren en op foto vast te kunnen leggen. Voor herhaling vatbaar maar of de Waterrallen daar een boodschap aan hebben ...

De Pijp, Vrijdag 31 januari 2025

Tekst en tekening Jaap Olbers

Ik mag dan vijf jaar in Beverwijk gewoond hebben – van 1955 tot 1960 – De Pijp heb ik tijdens mijn vele wandelingen met andere kwekelingen nooit opgezocht. Maar zoals zoveel vogelaars al wel ontdekt zullen hebben, onze passie brengt ons op de vreemdsoortigste plekken. Nergens heb ik meer meeuwen en roofvogels bij elkaar gezien op zo'n zelfde mistige, troosteloze dag als in Batumi, een havenstad aan de Zwarte Zee.

De Grote Burgemeester

En hier ga ik met Peter en Arjen naar De Pijp in Beverwijk. We rijden langs de vertrouwde koepel van de Agatha-kerk, duiken onder de snelweg door naar het oosten en zoeken de Noorderkade op, op zoek naar een parkeerplekje. We rijden tot voorbij de houtwerf van Dorrestijn, maar moeten terug en ondertussen wijst Peter ons de locatie waar we moeten zijn.

De Grote Burgemeester laat wat tijd op zich wachten. Een passant stopt, zet de motor uit en vertelt ons, dat hij "hem" op deze plek gezien heeft en dat ie straks wel terug zal komen. En hij wees naar de lantaarnpaal, die kennelijk zijn favoriete uitkijkpost was. Wat later komen er nog twee vogelaars bij, die al veel vaker naar deze zeldzame gast kwamen kijken.

Larus hyperboreus

We zijn er zeker anderhalf uur gebleven en hebben de Larus hyperboreus goed kunnen waarnemen. Toen Ruud, een bekende meeuwenkenner, een grote zak met wit brood opende, was het voor ons tafeltje-dek-je. Zolang de meeuw zijn twee sneden brood niet verorberd had, inclusief de lange korsten, durfden de kauwtjes en andere meeuwen er niet aan te beginnen. Thuis blader ik in de boeken en zie de winterkenmerken van een volwassen Grote Burgemeester. En dat er toch nog een grotere meeuw is, de Grote Mantelmeeuw.

Ik had geen foto's kunnen maken en heb de gebeurtenis op mijn manier vastgelegd.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - maart 2025

Vogeljargon: distale rhynchokinese

Tekst: Bart Romijn

Waarnemen is meer dan vogels kijken en herkennen. Het is bijvoorbeeld ook kijken naar de manier van bewegen, het gedrag, de wisselwerking met andere vogels en dieren.

Een mooi voorbeeld van echt wáarnemen leverde vriendin Ilke Tilders. Zij had een Scholekster met een bewegende bovensnavelpunt gezien. Zelf had ik daar nooit van gehoord; de meer ervaren vogelaars die ik hier naar vroeg evenmin. Op internet vond ik een aantal voorbeelden, uitleg en beelden. Maar ik wilde toch liefst een afbeelding uit onze eigen Midden-Kennemerland kringen. Zo kwam ik uit bij Hans Schekkerman. Hans stuurde me een foto van een juveniele Breedbekstrandloper die hij op 2 september 2021 fotografeerde in de Bergermeerpolder.

Breedbekstrandloper in de Bergermeerpolder, Bergen (NH); foto Hans Schekkerman

De Winterkoning

Nieuwsbrief - maart 2025

Het handige gereedschap van de steltloper: een buigende bovensnavel oftewel distale rhynchokinese

Ook een duidelijk voorbeeld biedt deze foto van Adri de Groot.

Kijk voor meer prachtige vogelfoto's op de website [De Vogeldagboeken van Adri de Groot](#).

De Spotvogels

Peter Mol & Henk van der Leest

jongerenexcursies@vvgmidden-kennemerland.nl

Onder deze rubriek is nieuws te vinden over de activiteiten van en voor onze jeugdleden. De naam De Spotvogels is ook de naam van de groepsapp die de jongeren gebruiken om informatie met elkaar en met de coördinatoren te delen. Over vogels die ze op vakantie hebben gezien bijvoorbeeld. Of om te laten weten of ze wel of niet meegaan met een excursie.

Excursies

Van de excursies in de afgelopen maanden zijn mooie verslagen gemaakt door Lennart (Bosuilenexcursie) en Sam (niet echt een excursie, maar wel een heel leuke activiteit: Vogels tekenen). Deze verslagen, en ook het relaas van het Tuinvogel-televenement kan je [hier](#) vinden op de website.

Voor de komende maanden kan je nog met drie excursies mee. Op zondag 13 april gaan we op zoek naar de Blauwborst en andere vroege voorjaarszangers bij Castricum. Op zondag 18 mei zoeken we bij de Wei van Brasser en het Doornvlak naar de Georde Fuut en nog veel meer zoals steltlopers en zangvogels. Tot slot, op zondag 15 juni gaan we met de auto naar Dorregeest langs het Uitgeestermeer. Naast allerlei rietvogels kunnen we hier ook de Roerdomp en de Bruine Kiekendief tegenkomen. Kijk [hier](#) op de website voor uitvoeriger informatie.

Eropuit in 2025

Voor deze excursie moet je je wel even van tevoren opgeven. Dat kan door een e-mail te sturen naar jongerenexcursies@vvgmidden-kennemerland.nl

De Winterkoning

Nieuwsbrief - maart 2025

Komende excursies De Spotvogels:

Zondag 13 april op zoek naar de Blauwborst bij Castricum.

Zondag 18 mei uitkijken naar steltlopers bij de Wei van Brasser.

Zondag 15 juni speuren naar rietvogels in Dorregeest langs het Uitgeestermeer.

*Kluut,
foto Bart Romijn*

Euro Birdwatch 2024

In het weekend van 5 en 6 oktober 2024 vond voor de 32e keer een Euro Birdwatch plaats. Dit evenement wordt georganiseerd door BirdLife International en heeft o.a. als doel aandacht en draagvlak te creëren voor de bescherming van trekvogels. In 36 Europese landen deden vele duizenden vogelaars en andere belangstellenden actief mee om zoveel mogelijk (trek)vogels te tellen. Het verslag van de Nederlandse activiteiten tijdens dat weekend staat op de website [van de Vogelbescherming Nederland](#)

Vogelwaarnemingen Midden-Kennemerland, dec 2024 - feb 2025

Hans Schekkerman

December-februari algemeen

Het was weer een zachte winter met nagenoeg geen vorst. December 2024 was een grijze maand met af en toe veel wind. Ook januari was vrij somber en nat, met een mistige periode rond het midden van de maand. Februari was droog, aan de zonnige kant en met een normale temperatuur. Vanaf 11 dec spoelden flinke banken met zeesterren en nog levende schelpen aan op het strand, vooral bij de Noordpier, en dat zorgde tot begin januari voor een rijke dis voor meerdere duizenden (vooral Zilver)meeuwen. Dit was ook meteen zo'n beetje de enige min of meer bijzondere omstandigheid die zich deze winter voordeed, voor de rest was het op vogelgebied een tamelijk 'saai' wintertje, wat te merken is aan de lengte van deze rubriek.

Roodhalsgans en Brandganzen, Akersloot, 10 januari foto Peter Gelten – DeVogelspotters.NL

De Winterkoning

Nieuwsbrief - maart 2025

Hans Schekkerman vond het op vogelgebied een tamelijk saai wintertje.

Ondanks zijn 'waarschuwing' zijn de vogelwaarnemingen het afgelopen kwartaal als altijd zeer interessant.

Waterwild

De midwintertelling van watervogels rond half januari leverde in de regiopolders ten westen van de A9 de volgende aantallen ganzen op: 3350 Kolganzen, 2200 Grauwe Ganzen, 1920 Brandganzen, 113 Grote Canadese Ganzen, 260 Nijlganzen en 2 Toendrarietganzen. Op 22 jan verbleef in de Schulpvaart bij Limmen kort een **Kleine Zwaan** met een kopprofiel en snaveltekening die de waarnemer deden denken aan de mogelijkheid van een kruising met Wilde Zwaan. Vanaf eind jan werden zo'n 1600 naar N trekkende **Kleine Rietganzen** gemeld, met als grootste groep 800 op 31 jan. Aan de grond werden vogels gezien in de Heemskerker Noordbroek op 17 jan (2 exx), 2 feb (1) en 15 feb (17). Naast enkele overvliegende groepjes verbleef een verdwaalde **Toendrarietgans** in Infiltratiegebied Castricum van 20-24 jan en daarna op de dorpsweide van Wijk aan Zee op 27-29 jan en -al of niet dezelfde- in de Heemskerker Noordbroek vanaf 9 feb. Ook zaten nog 2 exx in de Castricumerpolder op 20 jan. **Roodhalsganzen** foerageerden op 10 jan in de Kijfpolder bij Akersloot en op 19 jan in de Dorregeesterpolder, Uitgeest. Op 1 feb werd een Casarca gezien in Waterberging Noorderveld bij Heemskerk. In het Infiltratiegebied zaten mannetjes **Krooneend** op 4 dec en 28 feb, en een paartje op 13 dec en van 4 jan t/m 14 feb. Op het Uitgeestmeer werden **Nonnetjes** gemeld op 2, 7-12 en 22 jan (1-2 exx), en op 14 en 19 feb (2 en 4 exx). Het hybride vrouwtje **Witoogend x Kuifeend** keerde voor de vijfde winter op rij terug naar de Karpervijver bij Bakkum.

Toendrarietgans, Infiltratiegebied Castricum, 23 januari foto Hielke Boomsma

De Winterkoning

Nieuwsbrief - maart 2025

De enige Ooievaars liepen op 21 sep en 5 okt in de Heemskerker Noordbroek.

Zeevogels

Er waren deze winter weinig zeevogels voor de kust aanwezig. Met name Zeekoeten en Alken waren zeer schaars, maar ook Roodkeelduikers leken er wat minder te zijn dan normaal. Zat er weinig kleine vis voor de kust? Vier langsvliegende **Parelduikers** werden gemeld, op 17 en 29 dec, 31 jan en 1 feb, en eveneens 4 **Roodhalsfuten** op 13 dec, 22 en 25 jan, en 15 feb. Begin december bracht stormweer enkele **Kleine Alken** naar de kust: 1 langs de Noordpier op 4 dec, 2Z + 2N langs het strand bij Egmond-Binnen op 6 dec en 1 Z bij Castricum aan Zee op 7 dec. Een late **Grauwe Pijlstormvogel** passeerde op 6 dec Egmond en een **Vaal Stormvogeltje** vloog op 18 dec langs de Noordpier van IJmuiden. Langs die pier werden **Kuifaalscholvers** gemeld op 4, 9 en 16 dec en op 18, 25 en 29 jan, maar dus ook op veel dagen niet. Op 27-28 jan verbleef een **Geoorde Fuut** op de Buiten-Crommenije, Alkmaardermeer; op 24 feb keerde de eerste terug op de Wei van Brassier in NHD Bakkum.

Reigerachtigen

Een van de hoogtepuntjes was het langdurig verblijf van aanvankelijk 3 (of zelfs 4 op de 14e) Koereigers die foerageerden bij buiten grazende koeien in park Assumburg in Heemskerk op 14-18 jan.

Vanaf 17 jan liep werden er daar nog afwisselend 2 en 1 gemeld. Het bleek dat de vogels ook op enkele andere plekken foerageerden; zo werden er 1-2 gezien in de Wijkmeerpolder op 25 jan en 4, 9 en 15 feb. De status van deze soort in onze regio lijkt hiermee in een paar jaar tijd veranderd van grote zeldzaamheid tot schaarse wintergast. Een schaarse wintergast is ook **Kleine Zilverreiger**; in de afgelopen periode werden eenlingen gemeld in de Waterberging op 10-11 dec, op 1 feb elders in de Heemskerker Noordbroek, en tussen 19 en 28 feb afwisselend in het Infiltratiegebied, Karpervijver (slaapplaats), Limmerpolder, Castricumerpolder en Heemskerkerduin.

Van **Roerdomp** kwamen slechts twee waarnemingen uit het Infiltratiegebied, op 24 en 26 jan. De overige kwamen van de Dorregeesterpolder, Park Assumburg in Heemskerk, en vliegend over Beverwijk en Castricum. Een vroege **Ooievaar** zeilde op 23 feb naar Z over Castricum.

Koereiger, Heemskerk, 26 januari foto Peter Gelten – DeVogelotters.NL

De Winterkoning

Nieuwsbrief - maart 2025

Roofvogels, valken en Velduil

Op 1 feb werd een **Zeearend** gemeld langs de A9 bij de St.-Aagtendijk, Heemskerk en op 7 feb vloog er een over De Westert, NHD Egmond. Op 16 feb passeerden zelfs 2-3 Zeearenden onze regio: 's morgens een 2kj naar N door het duinterrein, en 's middags vrijwel tegelijkertijd exemplaren over de Limmerpolder (en even later Castricum) en de Heemskerk Noordbroek. Op dezelfde dag vloog hier ook de enige **Rode Wouw** van deze periode. Van **Blauwe Kiekendief** kwamen 61 waarnemingen verdeeld over alle drie de maanden, het meest geregeld uit het buitenduin, oostkant Uitgeestermeer, Heemskerk Noordbroek en Castricumerpolder, en de Wijkermeer/ Buitenlanden bij Beverwijk. Ogenscheinlijk méér dan in andere jaren werden ook geregeld adulte mannetjes gezien. **Smellekens** werden gemeld op 17 jan in het Infiltratiegebied en op 25 jan in de Sammerpolder bij Egmond. Van **Slechtvalk** kwamen 8 waarnemingen in dec, 20 in jan en 15 in feb, voornamelijk uit de Castricumerpolder, bij Tata Steel en boven Beverwijk/Velsen-Noord. Er was deze winter geen vast pleisterplaats van **Velduilen**; de enige twee werden gemeld uit de Limmerpolder bij Akersloot op 18 jan en in de Wijkermeer op 25 feb.

Op 1 feb werd een Zeearend gemeld langs de A9 bij de St.-Aagtendijk, Heemskerk en op 7 feb vloog er een over De Westert, NHD Egmond. Op 16 feb passeerden zelfs 2-3 Zeearenden onze regio: 's morgens een 2kj naar N door het duinterrein, en 's middags vrijwel tegelijkertijd exemplaren over de Limmerpolder (en even later Castricum) en de Heemskerk Noordbroek

Zeearend, NHD Castricum, 16 februari foto Hans Schekkerman. De afwisseling van lange spitse juveniele armpennen en kortere en ronde geruide pennen verraad de leeftijd als 3kj.

Meeuwen

Op het aangespoelde zeebanket bij de Noordpier foerageerden vanaf half december naast enige duizenden Zilvermeeuwen ook tot maximaal 20 **Pontische Meeuwen**. Van deze soort werden 60 waarnemingen ingevoerd, optellend tot ten minste 275 vogeldagen. Behalve van het strand kwamen er onder meer ook diverse meldingen van het Uitgeestermeer en uit de polders. Na half jan was de koek bij de pier op (of heel onsmakelijk geworden) en werden nog maar 26 vogels gemeld. De Pontische Meeuw heeft zich recent als broedvogel sterk uitgebreid vanuit ZO-Europa. Hij broedde in 2012 en 2014 voor het eerst in Nederland en neemt sinds 2019 tot al zo'n 250 broedparen in 2024 waarvan 140 op het eiland Kreupel bij Medemblik. Dit is dan ook waarschijnlijk de laatste keer dat waarnemingen van deze soort opgenomen zullen worden in deze rubriek. Vergeleken met de Pontische Meeuw neemt **Geelpootmeeuw** bij ons een stuk minder snel toe. Er waren 23 waarnemingen, de meeste bij de Noordpier en op het naastgelegen strand (maximaal 3 op een dag), andere in de Heemskerker Noordbroek op 6 jan en op het Uitgeestermeer op 14 feb. De teruggekeerde 5 kj of adulte **Grote Burgemeester** werd eveneens enkele malen opgemerkt in de meeuwenmassa bij de pier, maar alleen op 11, 13 en 30 dec en 4 jan. Meestal zat de vogel op z'n vaste dak of lantaarnpaal in de haven van Beverwijk te wachten op eetbaar lokaal afval. En op brood; omdat er deze winter heel weinig andere Grote Burgemeesters in Nederland verbleven en Beverwijk op de route naar/van de Texelse Brileider niet ver omrijden was kreeg hij/zij veel belangstelling van vogelaars. Hij werd maar liefst 377 keer ingevoerd op waarneming.nl. Enkele late waarnemingen van sterns betroffen een 1kj **Noordse Stern Z** langs strand Egmond op 6 dec en een **Grote Stern** langs Castricum aan Zee op 17 dec.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - maart 2025

Op het aangespoelde zeebanket bij de Noordpier foerageerden vanaf half december naast enige duizenden Zilvermeeuwen ook tot maximaal 20 Pontische Meeuwen. Van deze soort werden 60 waarnemingen ingevoerd, optellend tot ten minste 275 vogeldagen.

Grote Burgemeester, Beverwijk, 23 februari, foto Ruud Altenburg

Zangvogels

We moesten het deze winter nagenoeg zonder **Barmsijzen** doen (1 ex op 11 jan en 2 exx op 3 feb, NHD Bakkum), en zelfs helemaal zonder Kruisbekken. Ook **Sneeuwgorzen** waren niet talrijk met vijf meldingen van maximaal 4 exx tussen 4 dec en 11 jan. Er waren 6 waarnemingen van **Waterpieper**, in de polders van Beverwijk, Limmen en Castricum-Heemskerk. Deze soort is 's winters in de kustnabije polders opvallend veel schaarser dan verder het binnenland in (o.a. Zaanstreek). Overwinterende **Zwarte Roodstaarten** werden gemeld uit Castricum (Castricummerwerf), Beverwijk (haven) en Uitgeest (dorpskerk). De enige **Siberische Tjiftjaf** werd op 1 dec geringd op de Vinkenbaan. Ook de enige meldingen uit deze verslagperiode betroffen een **Raaf** vliegend over de A9 bij Heemskerk op 2 dec, en een **Klapekster** in het Vogelduin, NHD Bakkum, op 11 jan.

We besluiten deze Winterkoning in stijl met een mooie foto van een Grutto van Radha van Schaijck en een foto van een alerte Kleine Zilverreiger van Bart Romijn.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - maart 2025